

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра пропедевтики хірургічної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної програми
«Стоматологія»

_____ О.В. Шешукова

« ____ » _____ 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради
міжнародного факультету

_____ Л.В. Буря

Протокол від 30 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

ПРОПЕДЕВТИКА СТОМАТОЛОГІЇ
нормативна дисципліна

рівень вищої освіти

галузь знань

спеціальність

кваліфікація освітня

кваліфікація професійна

освітньо-професійна програма

форма навчання

курс та семестр вивчення навчальної
дисципліни

другий (магістерський) рівень вищої
освіти

22 «Охорона здоров'я»

221 «Стоматологія»

магістр стоматології

лікар-стоматолог

«Стоматологія»

денна

II курс 3, 4 семестр

**Модуль 1. Клінічна анатомія і оперативна хірургія голови та шиї з
пропедевтикою хірургічної стоматології**

Змістовий модуль 2. Пропедевтика хірургічної стоматології.

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
пропедевтики хірургічної стоматології

Зав. кафедри _____ В.М. Новіков

Протокол від 28 серпня 2024 № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Новіков Вадим Михайлович Панькевич Артур Іванович Дубровіна Олена Віталіївна Резвіна Катерина Юріївна Гоголь Андрій Михайлович Колісник Інна Анатоліївна Горбаченко Олег Борисович.	д. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н.	професор доцент доцент доцент доцент доцент
Профайл викладачів	<u>Викладачі кафедри</u>		
Контактний телефон	+380532565130 +380981086625 +380994653422		
E-mail:	<u>prophirstom@pdmu.edu.ua</u>		
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	<u>Сторінка кафедри</u>		

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни, зокрема змістового модуля 2

Кількість кредитів / годин – 1,5 кредитів ЄКТС / 45, із них:

Лекції (год.) – 4.

Практичні заняття (год.) – 20.

Самостійна робота (год). – 21.

Вид контролю – ОСФІ.

Політика навчальної дисципліни

При вивченні навчальної дисципліни «Пропедевтика стоматології» модуля 1 Полтавського державного медичного університету викладачі, здобувачі освіти діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу Полтавського державного медичного університету положення про організацію освітнього процесу (1), робочої програми навчальної дисципліни «Клінічна анатомія і оперативна хірургія голови та шиї з пропедевтикою хірургічної стоматології», Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету (2), Положення про організацію самостійної роботи здобувачів освіти Полтавський державний медичний університет (3) правил внутрішнього розпорядку для здобувачів освіти Полтавського державного медичного університету (4), Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університету (5), Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету (6), Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти

ПДМУ (7), Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці (8), Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (9), Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету (10), Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні здобувачів освіти Полтавського державного медичного університету (11), та ін.

Протягом навчання здобувачам освіти неприпустимо пропускати чи запізнюватися на заняття, слід дотримуватися правил поведінки та деонтологічних норм при спілкуванні з хворими. Заняття необхідно відвідувати у належній формі одягу, регулярно готувати теоретичний матеріал, під час опитування відключати мобільні пристрої.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Хірургічна стоматологія – одна з самостійних клінічних дисциплін стоматології, що вивчає хірургічні захворювання і ушкодження зубів, органів порожнини рота, обличчя і шиї, кісток лицевого скелета, при яких необхідне комплексне лікування. Серед методів такого лікування оперативні втручання – провідні.

Предметом вивчення змістового модуля 2 на II курсі є підготовка здобувачів освіти до засвоєння хірургічної стоматології шляхом оволодіння ключових знань з асептики та антисептики, імунобіологічних особливостей щелепно-лицевої ділянки, базового інструментарію, засобів для виконання місцевого знеболення анатомічного обґрунтування ін'єкційного знеболення, технік розтину та з'єднування тканин, а також матеріалів біологічного та небіологічного походження, що застосовуються в практичній діяльності лікаря хірурга-стоматолога.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити

Засвоєння змістового модуля 2 базується на знаннях отриманих при вивченні анатомії та гістології, фізіології тканин і органів щелепно-лицевої ділянки, фармакології, медичної фізики, біологічної та біоорганічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології й інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити

Знання необхідні для подальшого вивчення хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії (інтернатура, клінічна ординатура). Здобувачі освіти повинні знати засади місцевого знеболення, засвоїти базовий хірургічний стоматологічний інструментарій і техніку розтинів та з'єднання тканин, процеси репаративної регенерації, сучасні матеріали біологічного і небіологічного походження та розуміти суть їхньої біоінтеграції.

Мета та завдання навчальної дисципліни, в тому числі змістового модуля

2.

Метою навчальної дисципліни є навчити здобувачів освіти 2 курсу стоматологічного факультету теорії, практичним навичкам з дисципліни «Клінічна анатомія і оперативна хірургія голови та шиї з пропедевтикою хірургічної стоматології».

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- оволодіння засадами асептики та антисептики, імунобіологічних особливостей щелепно-лицевої ділянки;
- засвоєння базового інструментарію, засобів для виконання місцевого знеболення;
- знання анатомічних орієнтирів ін'єкційного знеболення на фантомі;
- опрацювання технік розтину та з'єднування тканин на фантомі;
- опанування матеріалів біологічного та небіологічного походження, що застосовуються в практичній діяльності лікаря хірурга-стоматолога.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні):

Дисципліна, в тому числі змістовий модуль 2, забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

- **Інтегральна:** Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
- **Загальні:**
 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
 5. Здатність спілкуватися англійською мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.
 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
 10. Здатність бути критичним і самокритичним.
 11. Здатність працювати в команді.
 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- **Спеціальні (фахові, предметні):**
 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна, в тому числі змістовий модуль 2

1. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

2. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

3. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).

4. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

5. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

6. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

7. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

8. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

9. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

10. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

11. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

12. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

Результати навчання для дисципліни:

по завершенні вивчення модуля 1 «Клінічна анатомія і оперативна хірургія голови та шиї з пропедевтикою хірургічної стоматології» здобувачі освіти повинні

знати:

- заходи асептики і антисептики, етапи підготовки операційного поля;
- фактори неспецифічного захисту та імунітету ротової порожнини;
- інструментарій загальний і спеціальний та обладнання, у хірургічній стоматології з діагностичною і лікувальною метою;
- допоміжні матеріали, що використовується у хірургічній стоматології;
- характеристику засобів для місцевого знеболення;
- цільові пункти для виконання ін'єкційної анестезії на щелепах;
- процеси регенерація м'яких та кісткової тканин;
- правила проведення розрізів на шкірі обличчя та яснах;
- засади з'єднання м'яких тканин і кістки, та матеріали що використовуються з цією метою;
- матеріали біологічного та небіологічного походження, що використовуються у хірургічній стоматології;

вміти:

- заповнювати медичну документацію;
- застосовувати основні принципи асептики та антисептики в умовах амбулаторії та хірургічного стоматологічного стаціонару;
- обробити операційне поле;
- вибрати концентрацію місцевоанестезуючого засобу для різних видів місцевого знеболення;
- визначати цільовий пункт при різних видах місцевого знеболення на фантомі;
- вибрати інструментарій для проведення розтину ясен, шкіри на фантомі;
- вибрати інструментарій та обладнання для роботи з кістковою тканиною на фантомі;
- вибрати інструментарій для операції видалення зуба;
- накласти шви на слизову оболонку, шкіру на фантомі;
- виконати маніпуляції свердління кісткової тканини на фантомі;
- застосовувати допоміжні матеріали;
- виконати забір венозної крові на фантомі.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 2. Пропедевтика хірургічної стоматології	
1.	Предмет та зміст хірургічної стоматології, історія розвитку, видатні вчені. Роль кафедри в розробці основних питань хірургічної стоматології і щелепно-лицевої хірургії. Організація праці відділення (кабінету) хірургічної стоматологічної поліклініки та щелепно-лицевого відділення стаціонару. Їх оснащення. Особливості асептики та антисептики в хірургічній стоматології. - Хірургічна стоматологія як предмет. - Мета і задачі хірургічної стоматології. - Історія розвитку хірургічної стоматології. - Знайомство зі співробітниками кафедри, їх внесок у вирішення завдань дисципліни. - Засади організації амбулаторної та стаціонарної хірургічної стоматології і щелепно-лицевої хірургії. - Особливості асептики та антисептики в хірургічній стоматології.	2
2.	Місцеве знеболення при стоматологічних операціях в умовах поліклініки і стаціонару. Види та засоби. Характеристика анестетиків. Потенційоване знеболення. Ускладнення при місцевому знеболенні, їх профілактика та лікування. - види за способом введення, - інструментарій для проведення місцевого знеболення, - фармакотерапевтичні препарати, механізм їх дії, - способи пролонгації та посилення анестезуючого ефекту, - ускладнення анестезії: місцеві та загальні, їх профілактика, - невідкладна допомога при ускладненнях.	2
Разом		4

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті
Робочою навчальною програмою не передбачено

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 2. Пропедевтика хірургічної стоматології.	
1.	Хірургічна стоматологія як клінічна дисципліна. Організація амбулаторної та стаціонарної хірургічної стоматологічної допомоги. – Мета, завдання дисципліни.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	– Розділи хірургічної стоматології. – Медична документація.	
2.	Фактори неспецифічного захисту та імунітету ротової порожнини. Допоміжні матеріали у хірургічній стоматології. – Фактори неспецифічного захисту ротової порожнини. – Імунні фактори ротової порожнини. – Гемостатичні губки, фармакологічні засоби для зупинки кровотечі. – Ранозагоюючі пасти і гелі. – Захисні (бар'єрні) мембрани.	2
3.	Біль, його компоненти, провідні шляхи болю. Значення болю в медицині, стоматології. Місцеві анестетики та медикаментозні засоби, що застосовуються для місцевого знеболення. Види місцевого знеболення. Потенційоване місцеве знеболення. – Класифікація засобів для місцевого знеболення. – Механізм дії місцевих анестетиків. – Представники груп анестетиків. – Судинозвужуючі засоби, що застосовуються для пролонгації дії місцевих анестетиків. – Загальна характеристика вмісту карпул місцевоанестезуючих засобів. – Ін'єкційні способи використання місцевоанестезуючих засобів. – Центральна та периферійна провідникова анестезія у стоматології. – Метод тугого повзучого інфільтрату. – Інфільтраційна анестезія. – Підокісна, спонгіозна, інтралігаментарна, внутріпульпарна анестезії. – Неін'єкційні способи використання місцевоанестезуючих засобів: фізичні та хімічні.	2
4.	Цільові пункти для виконання ін'єкційної анестезії на верхній щелепі. – Круглий отвір у крило-піднебінній ямці та шляхи доступу. – Задні верхні альвеолярні отвори на горбі верхньої щелепи та шляхи доступу. – Підчонамковий отвір та канал, шляхи доступу. – Різцевий отвір та канал, шляхи доступу. – Великий піднебінний отвір та канал, шляхи доступу. – Верхнє зубне сплетення, шляхи доступу.	2
5.	Цільові пункти для виконання ін'єкційної анестезії на нижній щелепі. – Овальний отвір у підскроневі ямці та шляхи доступу. – Нижньощелепний отвір на гілці нижньої щелепи та шляхи доступу. – Підборідний отвір та канал, шляхи доступу. – Нижньощелепне підвищення (торус), шляхи доступу. – Нижнє зубне сплетення, шляхи доступу.	2
6.	Інструментарій та обладнання, що використовується у хірургічній стоматології з діагностичною і лікувальною метою: загальний та спеціальний, правила користування.	

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	- Загальний хірургічний інструментарій: голкотримачі, скальпелі, наконечники, бори, дзеркала, шпателі, роторозширювачі, шприци, распатори, ін'єкційні голки. - Спеціальний хірургічний інструментарій: слинні зонди, щипці для видалення зубів, елеватори, періотомі, долота, остеотомі, хірургічні набори для дентальної імплантації, синус ліфтинга. - Устаткування для виконання хірургічних маніпуляцій: фізіодиспенсери, п'єзотомі, лазери, слиновідсмоктувачі.	
7.	Інструментарій для видалення зубів та коренів на верхній і нижній щелепах, принципи будови. - Щипці для видалення зубів верхньої щелепи: принципи побудови та ознаки. - Щипці для видалення зубів нижньої щелепи: принципи побудови та ознаки. - Правила тримання та фіксації щипців. - Елеватори: принципи будови. - Правила тримання та фіксації елеваторів.	
8.	Регенерація м'яких тканин та типи регенерації кістки (репаративна, фізіологічна, загоєння кістки через первинний та вторинний натяг). - Фізіологічна регенерація. - Репаративна регенерація. - Загоєння ран м'яких тканин. - Загоєння кістки через первинний та вторинний натяг.	2
9.	Принципи проведення розрізів на шкірі обличчя та яснах. Види розрізів і хірургічних швів. Матеріали для з'єднання м'яких тканин та кістки. - Розрізи лінійні, дугоподібні, трапецієподібні, сулькулярні. - Типи слизовоокісних клаптів за формою та обсягом тканин, вимоги до їх формування, переваги та недоліки. - Шви первинні та вторинні - Типи швів: вузлові, обвивні, розвантажувальні, безперервні, п-подібні, матрачні. - Переваги та недоліки різних типів швів. - Хірургічні нитки, класифікація. - Нитки, що резорбуються, види, показання до застосування. - Нитки, що не резорбуються, види, показання до застосування. - Типи хірургічних голок: колючі, ріжучі, зворотньо ріжучі. - Адгезиви у хірургічній стоматології. - Засоби для з'єднання фрагментів кістки: гвинти, пластини, інструментарій. - Засоби для фіксації бар'єрних мембран: фіксаційні піни, інструментарій. Підготовка до ОСФІ.	2
10.	Біоматеріали, що використовуються у хірургічній стоматології: біотолерантні, біосумісні, біоактивні поняття остеоіндукції, остеокондукції та остеointegraції. Підготовка до ОСФІ.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	– Біотолерантні матеріали. – Біосумісні матеріали. – Біоактивні матеріали. – Кісткові замітники, класифікація за походженням. – Матеріали для дентальної імплантації. – Поняття остеоіндукції, остеокондукції та остеointegraції.	
Разом		20

Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 2. Пропедевтика хірургічної стоматології.		
1.	Застосування продуктів крові у регенеративній хірургії. Тромбоцитарні концентрати (агрегати). - PRP (Platelet rich plasma) виготовлення та застосування. - PRGF (platelet rich in growth factor) виготовлення та застосування. - PRF (Platelet rich fibrin) виготовлення та застосування.	1,75
2.	Лазеротерапія та кріохірургія в стоматологічній хірургії. - Лазеротерапія види, методи, застосування. - Кріохірургія види, методи, застосування.	1,75

Індивідуальні завдання

Модуль 2

Практичне заняття №1

- Реферат на тему: «Принципи надання амбулаторної та стаціонарної хірургічної стоматологічної допомоги в Україні», «Внесок співробітників кафедри у розробку проблеми лікування запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки».
- Стендова доповідь «Дезінфекція та стерилізація інструментарію у хірургічній стоматології», збір ілюстративного матеріалу, оформлення тематичного альбому.

Практичне заняття №2

- Реферат на тему: «Фактори неспецифічного захисту ротової порожнини», «Використання бар'єрних мембран у хірургічній стоматології».
- Таблиця-схема: «Імунні фактори ротової порожнини», «Комплексне лікування запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки».

Практичне заняття №3

- Стендова доповідь: «Сучасні пристрої для виконання місцевого знеболення», збір ілюстративного матеріалу (фотографії та рентгенограми тематичних хворих), оформлення тематичного альбому.
- Реферат на тему: "Сучасні місцеві анестетики та технології місцевого знеболення у стоматології".

- Таблиця-схема: «Способи тримання шприцу у руці лікаря», «Послідовність підготовки карпульного шприца», «Види ін'єкційного знеболення».
- Стендова доповідь «Використання фізичних факторів для знеболення тканин у хірургічній стоматології»,
- збір ілюстративного матеріалу, оформлення тематичного альбому.

Практичне заняття №4

- Реферат на тему: "Анатомічне обґрунтування центральної та периферійної ін'єкційної анестезії на верхній щелепі".
- Таблиця-схема: «Топографія верхньощелепного нерва», «Цільові пункти центральної провідникової анестезії на верхній щелепі», «Цільові пункти периферійної провідникової анестезії на верхній щелепі».
- Стендова доповідь: «Іннервація верхньої щелепи»,
- збір ілюстративного матеріалу, оформлення тематичного альбому.

Практичне заняття №5

- Реферат на тему: "Анатомічне обґрунтування центральної та периферійної ін'єкційної анестезії на нижній щелепі".
- Таблиця-схема: «Топографія нижньощелепного нерва», «Цільові пункти центральної провідникової анестезії на нижній щелепі», «Цільові пункти периферійної провідникової анестезії на нижній щелепі».
- Стендова доповідь: «Іннервація нижньої щелепи»,
- збір ілюстративного матеріалу, оформлення тематичного альбому.

Практичне заняття №6

- Реферат на тему: «Застосування п'єзотомів у хірургічній стоматології»
- Стендова доповідь: «Спеціальний інструментарій у хірургічній стоматології»,
- збір ілюстративного матеріалу, оформлення тематичного альбому.

Практичне заняття №7

- Реферат на тему: «Історія розвитку інструментарію для видалення зубів та коренів».
- Стендова доповідь: «Матеріали для виготовлення щипців і елеваторів, їх переваги та недоліки»

Практичне заняття №8

- Реферат на тему: «Загоєння кістки через первинний та вторинний натяг».
- Таблиця-схема: «Фізіологічна регенерація», «Загоєння ран м'яких тканин».

Практичне заняття №9

- Реферат на тему: «Переваги та недоліки різних типів швів»,
- Таблиця-схема: «Види розрізів на яснах», «Типи слизовоокісних клаптів».
- Реферат на тему: «Класифікація шовного матеріалу, показання до використання».
- Стендова доповідь: «Типи хірургічних голок: колючі, ріжучі, зворотно ріжучі. Відмінності за довжиною та кривизною».
- Таблиця-схема: «Засоби для з'єднання фрагментів кістки: гвинти, пластини, інструментарій».

Практичне заняття №10

- Реферат на тему: «Поняття остеоіндукції, остеокондукції та остеointegraції».

- Стендова доповідь: «Матеріали для дентальної імплантації», збір ілюстративного матеріалу, оформлення тематичного альбому.
- Таблиця-схема: «Класифікація кісткових замінників».

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти з пропедевтики хірургічної стоматології до ОСФІ

1. Етапи розвитку хірургічної стоматології в Україні. Внесок вітчизняних вчених.
2. Організація хірургічної стоматологічної допомоги населенню України в амбулаторних та стаціонарних умовах.
3. Медична документація в хірургічному відділенні стоматологічної поліклініки та стаціонарі.
4. Фактори неспецифічного захисту ротової порожнини.
5. Характеристика місцевого імунітету ротової порожнини.
6. Гемостатичні губки, фармакологічні засоби для зупинки кровотечі.
7. Захисні (бар'єрні) мембрани їх види, призначення.
8. Загальний хірургічний інструментарій види, призначення.
9. Спеціальний стоматологічний хірургічний інструментарій – щипці для видалення зубів на верхній щелепі. Будова та правила користування.
10. Спеціальний стоматологічний хірургічний інструментарій – щипці для видалення зубів на нижній щелепі. Будова та правила користування.
11. Устаткування для виконання хірургічних маніпуляцій види, призначення.
12. Біль, його компоненти, шляхи передачі до головного мозку. Роль для організму. Реакція організму на біль, операційну травму.
13. Лікарські речовини для місцевого знеболення, їх хімічний склад і механізм дії.
14. Судинозвужуючі засоби, що застосовуються для пролонгації дії місцевих анестетиків.
15. Загальна характеристика вмісту карпул місцевоанестезуючих засобів.
16. Ін'єкційні способи використання місцевоанестезуючих засобів.
17. Центральна та периферійна провідникова анестезія у стоматології.
18. Метод тугого повзучого інфільтрату.
19. Інфільтраційна анестезія.
20. Підокісна, спонгіозна, інтралігаментарна, внутріпульпарна анестезії.
21. Неін'єкційні способи використання місцевоанестезуючих засобів: фізичні та хімічні.
22. Цільові пункти для виконання ін'єкційної анестезії на верхній щелепі.
23. Цільові пункти для виконання ін'єкційної анестезії на нижній щелепі.
24. Фізіологічна регенерація.
25. Репаративна регенерація.
26. Загоєння ран м'яких тканин.
27. Загоєння кістки через первинний та вторинний натяг.
28. Хірургічні нитки, класифікація.
29. Нитки, що резорбуються, види, показання до застосування.
30. Нитки, що не резорбуються, види, показання до застосування.

31. Типи хірургічних голок: колючі, ріжучі, зворотньо ріжучі.
32. Засоби для з'єднання фрагментів кістки: гвинти, пластини, інструментарій.
33. Засоби для фіксації бар'єрних мембран: фіксаційні піни, інструментарій.
34. Принципи проведення розрізів на шкірі обличчя та яснах.
35. Види розрізів для формування слизовоокісних клаптів.
36. Техніки хірургічних швів.
37. Види хірургічних швів за часом накладання.
38. Поняття остеоіндукції, остеокондукції та остеointegraції.
39. Класифікація біоматеріалів, що використовуються у хірургічній стоматології.
40. Кісткові замінники, класифікація за походженням.

Перелік практичних навичок до підсумкового ОСФІ

Частина 1 – місцеве знеболення

1. Вказати цільовий пункт центральної анестезії верхньощелепного нерва – круглий отвір.
2. Вказати цільовий пункт туберальної анестезії на верхній щелепі.
3. Вказати цільовий пункт інфраорбітальної анестезії на верхній щелепі.
4. Вказати цільовий пункт плексуальної анестезії на верхній щелепі.
5. Вказати цільовий пункт різцевої анестезії на верхній щелепі внутрішньоротовим шляхом.
6. Вказати цільовий пункт різцевої анестезії на верхній щелепі позаротовим шляхом.
7. Вказати цільовий пункт провідникової палатинальної анестезії на верхній щелепі.
8. Вказати цільовий пункт термінальної палатинальної анестезії на верхній щелепі.
9. Вказати цільовий пункт центральної анестезії нижньощелепного нерва – овальний отвір.
10. Вказати цільовий пункт мандибулярної анестезії на верхній щелепі.
11. Вказати цільовий пункт знеболення на нижньощелепному підвищенні (торусальна анестезія)
12. Вказати цільовий пункт ментальної анестезії на нижній щелепі.
13. Вказати цільовий пункт для провідникового знеболення щічного нерва на нижній щелепі.
14. Вказати цільовий пункт для термінального знеболення щічного нерва на нижній щелепі.
15. Вказати цільовий пункт для знеболення язикового нерва на нижній щелепі.

Частина 2 – Інструментарій для видалення зубів

1. Вибрати прямі щипці зі щічками, що сходяться.
2. Вибрати прямі щипці зі щічками, що не сходяться.
3. Вибрати S-подібні щипці зі щічками, що сходяться.
4. Вибрати S-подібні щипці зі щічками, що не сходяться.
5. Вибрати S-подібні щипці праві.

6. Вибрати S-подібні щипці ліві.
7. Вибрати багнетоподібні щипці коронкові.
8. Вибрати багнетоподібні щипці зі щічками, що сходяться.
9. Вибрати щипці дзьбоподібні коронкові.
10. Вибрати щипці дзьбоподібні зі щічками, що сходяться.
11. Вибрати щипці дзьбоподібні зі щічками, що не сходяться.
12. Вибрати щипці зігнуті у площині коронкові.
13. Вибрати щипці зігнуті у площині зі щічками, що сходяться.
14. Вибрати щипці зігнуті у площині зі щічками, що не сходяться.
15. Вибрати елеватор прямий.
16. Вибрати елеватор багнетоподібний.
17. Вибрати елеватор кутовий на право.
18. Вибрати елеватор кутовий на ліво.
19. Вибрати елеватор багнетоподібний Леклюза.
20. Вибрати кісткові кусачки.

Частина 3 – проведення розтинів та накладання швів

1. Виконати лінійний розріз на фантомі.
2. Виконати дугоподібний розріз на фантомі.
3. Виконати тапецієподібний розріз на фантомі.
4. Виконати Х-подібний розріз на фантомі.
5. Виконати Y-подібний розріз на фантомі.
6. Виконати трикутний розріз на фантомі.
7. Виконати трикутний розріз на фантомі.
8. Виконати сулькулярний (боріздковий) розріз на фантомі.
9. Накласти вузловий шов на фантомі.
10. Накласти вісімкоподібний шов на фантомі.
11. Накласти П-подібний шов на фантомі.
12. Накласти матрацний шов на фантомі.
13. Накласти матрацний розвантажувальний шов на фантомі.
14. Накласти обвивний шов на фантомі (у ділянці зуба).
15. Накласти безперервний шов на фантомі.
16. Вказати інструментарій для фіксації кісткових фрагментів.
17. Вказати інструментарій для фіксації бар'єрних мембран.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – об'єктивно структурований фантомний іспит (ОСФІ).

Система поточного та підсумкового контролю

Контроль знань з вивчення дисципліни проводиться у вигляді:

поточного контролю, що здійснюється на кожному практичному занятті й дає змогу виявити рівень засвоєння окремих елементів навчального матеріалу; **тематичного контролю**. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів освіти: тестовий контроль; розв'язування ситуаційних задач; структуровані письмові роботи; структурований за процедурою контроль практичних навичок та умінь відповідно до переліку практичних навиків до

кожного заняття.

Оцінювання поточної навчальної діяльності здобувача здійснюється на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти, наведених у таблиці 1.

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана

при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, вирішення тестів та ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на заняттях, дискусії, тощо. Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання визначаються у робочій програмі дисципліни «Клінічна анатомія і оперативна хірургія голови та шиї з пропедевтикою хірургічної стоматології». По завершенню вивчення тем модуля розраховується середнє арифметичне значення оцінки та переводиться у бали відповідно до таблиці 2.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність здобувача освіти складає **120 балів**.

Оцінювання самостійної роботи: Оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті та під час контролю змістових модулів і іспиті.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється on-line.

Після проведення останнього заняття, що передуює підсумковому контролю, підраховується середня оцінка здобувача освіти за традиційною 4-бальною шкалою, яка отримана протягом поточних занять, що належать до цього модуля (з точністю до сотих балу), з подальшою конвертацією у багатобальну. Конвертація проводиться згідно з уніфікованою таблицею де максимум становить 120 балів (табл. 2).

Таблиця 2. Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність – балам за ПМК, екзамен та традиційній чотирьохбальній оцінці

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність модуля ($A \times 24$)	Бали за ПМК модуля ($A \times 16$)	Бали за модуль та/або екзамен ($A \times 24 + A \times 16$)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2,00	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		

2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Підсумковий контроль здійснюється у формі об'єктивного структурованого фантомного іспиту (ОСФІ) – оцінювання практичних навичок здобувачів освіти, який проводиться після зарахування необхідних практичних навичок по

завершенні вивчення пропедевтичних дисциплін перед виробничою практикою.

Основні принципи ОСФІ:

- об’єктивний: всі студенти виконують завдання однакової складності, які оцінюються із застосуванням стандартного інструменту;
- структурований: студенти переміщуються за певною кількістю станцій за певним маршрутом, де виконують завдання в однакових умовах протягом однакового проміжку часу;
- фантомний: контроль виконання практичних завдань на фантомах в умовах максимально наближених до клінічних, в яких студенти застосовують набуті теоретичні знання та практичні навички;
- іспит: оцінка компетентностей та навичок студентів на підставі принципів об’єктивності, структурованості та наближення до реальної клінічної ситуації за допомогою чек-листа.

ОСФІ складається по завершенню вивчення програмного матеріалу модуля 2 «Пропедевтика хірургічної стоматології» дисципліни «Клінічна анатомія і оперативна хірургія голови та шиї з пропедевтикою хірургічної стоматології» і проводиться згідно до розкладу, представленого деканатом. Складання та перескладання ОСФІ проводиться у відповідності до «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті». До іспиту допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків лекційних і практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля. Для допуску до іспиту здобувач вищої освіти зобов’язаний перескладати незадовільні оцінки у разі, якщо середній бал поточної успішності за модуль не досягає мінімального (3,0 бали), також обов’язковим є відпрацювання основних практичних навичок на фантомах. Дозвіл на відпрацювання поточної оцінки «2» надає завідувач кафедри лише з метою досягнення здобувачем вищої освіти мінімальної кількості балів для допуску до підсумкового чи семестрового контролю. Стандартизований перелік завдань для перескладання «2» регламентується робочою навчальною програмою для відповідної теми заняття. Перескладання здійснюється шляхом тестування чи викладачем, призначеним завідувачем або завучем кафедри. Кількість перескладань поточної «2» обмежена двома спробами.

Іспит приймають науково-педагогічні працівники, визначені завідувачем кафедри. З метою об’єктивного неупередженого оцінювання знань здобувачів вищої освіти допустимо залучати до прийому іспиту науково-педагогічних працівників кафедри, які не проводили практичні заняття в даних академічних групах у цієї категорії здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Клінічна анатомія і оперативна хірургія голови та шиї з пропедевтикою хірургічної стоматології», вивчення якої завершується складанням практично-орієнтованого іспиту (ОСФІ), виставляється на підставі суми поточної успішності здобувача вищої освіти та оцінки, отриманої при складанні іспиту. До загальної кількості балів із дисципліни можуть додаватися заохочувальні бали. Максимальна кількість – 20 балів. Сума балів із дисципліни та

заохочувальних балів не повинна перевищувати 200. Заохочувальні бали зараховуються за:

- роботу у наукових студентських групах кафедри;
- участь у науковій роботі кафедри;
- участь в олімпіаді з дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології»;
- виступ з доповіддю на наукових і науково – практичних конференціях, семінарах, конгресах та публікаціях цих форумів;
- авторство або співавторство в статтях, опублікованих в наукових виданнях, деклараційних патентах.

Заохочувальні бали нараховуються здобувачам вищої освіти по закінченню вивчення дисципліни «Клінічна анатомія і оперативна хірургія голови та шиї з пропедевтикою хірургічної стоматології» після обговорення на кафедральному засіданні.

Практичні завдання, які виносяться на іспит, відповідають переліку практичних навичок до іспиту, що наведені вище.

Інформація про здобувачів вищої освіти, яким не зарахований іспит та оцінка з дисципліни, з точним зазначенням причини незарахування вноситься до «Екзаменаційної відомості» та в індивідуальні навчальні плани здобувачів вищої освіти.

Причини незарахування можуть бути наступні:

а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски занять, лекцій, тем, що винесені на самостійне опрацювання. Позначка «н/в» (не виконав) у відповідній колонці;

б) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття (практичні, лекційні), але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допускається до іспиту. Позначка «н/д» (не допущений) у відповідній колонці;

в) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття, та набрав кількість балів за поточну навчальну діяльність і був допущений до складання іспиту, але не з'явився на нього. Позначка «н/з» (не з'явився) у відповідній колонці.

Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання іспиту. Дозвіл на перескладання іспиту видається деканом, директором інституту (або його заступником) у вигляді «Персональної відомості перескладання іспиту, який здобувач освіти отримує в деканаті під особистий підпис за пред'явленням індивідуального навчального плану та (за необхідністю) інформації з кафедри про ліквідацію заборгованості (відсутність невідпрацьованих ропусків, середній бал успішності 3,0 і більше). При організованому перескладанні іспиту групою здобувачів вищої освіти використовується загальна відомість. Персональна відомість перескладання іспиту (загальна відомість) заповнюється завідувачем кафедри або уповноваженою ним особою у двох примірниках, один з яких залишається на кафедрі, другий у день заповнення повертається в деканат завідувачем навчальної частини кафедри (відповідальним викладачем). За дозволом ректора чи першого проректора університету окремим здобувачам вищої освіти може бути індивідуально визначений додатковий термін складання (перескладання) іспиту.

Результати складання ОСФІ

Оцінка з дисципліни виставляється кафедрою за традиційною (національною) 4-бальною шкалою на основі кількості балів за модуль, що передбачений програмою дисципліни та результату іспиту.

Шкала переводу середньої кількості балів за модуль у традиційну оцінку за 4-бальною шкалою дисциплін та для всіх кафедр є єдиною (таблиця 3).

Оцінка з дисципліни не виводиться (не конвертується) в оцінки ECTS.

Оцінка з дисципліни виставляється здобувачу вищої освіти не пізніше ніж на наступний робочий день після останнього підсумкового модульного контролю лише в тому разі, якщо здобувач вищої освіти має всі зараховані модулі.

Таблиця 3. Переведення середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою з дисципліни, у традиційну оцінку за 4-бальною шкалою

Середня кількість балів за всі модулі дисципліни	Традиційна оцінка за 4-бальною шкалою
122 – 139,99	3
140 – 179,99	4
180 – 200	5

У разі, якщо здобувач вищої освіти не пересклав хоча б один підсумковий модульний контроль до початку нового семестру, він одержує за дисципліну традиційну оцінку «2» і оцінку ECTS «F», що є підставою для відрахування.

Здобувач вищої освіти, який протягом вивчення дисципліни успішно склав усі підсумкові модульні контролю, має право підвищити оцінку за традиційною 4-бальною шкалою та оцінку ECTS з дисципліни винятково з дозволу ректора або першого проректора лише на випускному курсі.

Методи навчання

Організація навчального процесу здійснюється відповідно до вимог європейської кредитно трансферної системи організації навчального процесу.

Викладання дисципліни забезпечується наступними методами:

- **вербальні**, що забезпечують **сприймання і засвоєння** знань здобувачам освіти (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні для застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок** (різні види стоматологічних маніпуляцій на фантомах, виконання мануальних робіт);
- **пояснювально-ілюстративні** або **інформаційно-рецептивні**, які передбачають пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння здобувачами вищої освіти;
- **репродуктивний**, в основу якого покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- **метод проблемного викладу**, котрий полягає в тому, що викладач ставить

проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання, при цьому завдання здобувача вищої освіти полягає в контролюванні послідовності викладення матеріалу, суттєвості доказів, прогнозуванні наступних кроків викладача; цей МН реалізується шляхом навчання здобувачів вищої освіти на проблемних ситуаціях з метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;

- частково-пошуковий або евристичний, спрямований на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності, наприклад: викладач формулює проблему, здобувачі вищої освіти – гіпотезу;

- дослідницький, сутність якого полягає у організації викладачем пошукової творчої діяльності здобувачу вищої освіти шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань.

- **Активні методи навчання**, що спонукають здобувачів вищої освіти до активної розумової і практичної діяльності в процесі оволодіння навчальним матеріалом. Активне навчання припускає використання такої системи методів, яка направлена головним чином не на виклад викладачем готових знань, їх запам'ятовування і відтворення, а на самостійне оволодіння знаннями, і уміннями в процесі активної пізнавальної і практичної діяльності тобто не його вчать, а він вчиться: мозковий штурм, ділові ігри, клінічні кейси, дебати, олімпіада з дисципліни «Пропедевтика хірургічної стоматології», імітаційні завдання, тренінги, презентації.

- **перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок;**

- виконання самостійної роботи здобувачів освіти (СРС), що передбачена в тематичних планах у вигляді тем для самостійного вивчення та контролюється на підсумковому модульному контролі;

- **заохочення** за наукові публікації або призові місця за участь у олімпіаді з дисциплін серед ВНЗ України, студентських конференціях тощо.

Максимальна ефективність навчання досягається за умови системного поєднання даних методів.

Методи контролю

Стандартизовані методи контролю, що оцінюють теоретичну і практичну підготовку здобувача освіти згідно з вимогами робочої програми: усний, письмовий, тестовий, комп'ютерний, використання тестів формату інтегрованого ліцензійного іспиту «Крок», самоконтроль та самооцінка – в обсязі програмного матеріалу з дисципліни.

Види контролю: попередній, поточний, підсумковий, підсумковий модульний контроль, семестрова підсумкова атестація.

Методичне забезпечення

1. Основна та додаткова література.
2. Методичні розробки лекцій з дисципліни.
3. Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів освіти під час підготовки до практичних занять.
4. Тестові та контрольні завдання до практичних занять.

5. Перелік питань до ОСФІ.
6. Алгоритми практичних навичок, які винесені на проміжні модульні контролі, та об'єктивний структурований фантомний іспит.
7. Мультимедійні презентації лекцій.

Рекомендована література

Базова:

1. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія / Під ред. В.О. Маланчука. Том 1 – К.: Медицина, 2011. – 672 с.
2. Бернадський Ю.Й. Основи щелепно-лицевої хірургії і хірургічної стоматології. К. Спалах, 2003. - 512 с.
3. Митченко В.І., Панькевич А.І. Пропедевтика хірургічної стоматології Навчальний посібник для здобувачів освіти стоматологічних факультетів III-IV рівнів акредитації. – Вінниця: “Нова книга”, 2004. – 272 с.

Допоміжна:

1. Тимофєєв О.О. Щелепно-лицева хірургія. – 3-є перероблене і доповнене видання – К.: ВСВ Медицина, 2022. – 792 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Офіційний Web-сайт ВДНЗУ «Полтавського державного медичного університету» <http://www.umsa.edu.ua>
2. Електронні інформаційні ресурси вузівської бібліотеки:
 - Електронний каталог бібліотеки.
 - Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники
 - Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.
3. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:
 - 3.1. Інтернет каталоги і колекції посилань.
 - 3.2. Медичні web- сервери і web-сторінки.
 - 3.3. Бази даних.
 - 3.4. Архіви електронних текстів і віртуальні бібліотеки.
 - 3.5. Бібліографічні посібники.
 - 3.6. Медичні організації (асоціації, наукові товариства).
 - 3.7. Науково-дослідницькі центри та інститути.
 - 3.8. Медична освіта.
 - 3.9. Лікувальні заклади.
 - 3.10. Новини.
 - 3.11. Корисні посилання:
 - Бар'єрні мембрани
 - Біоматеріали
 - Види регенерації
 - Гемостатичні губки
 - Загоєння ран
 - Матеріалознавство у т.ч. хірургічна стоматологія
 - П'єзотом
 - Специфічні фактори захисту

Фактори неспецифічного захисту
Фізіодиспенсер
Шовні матеріали та хірургічні голки

Розробники:

к. мед. н., доц. Панькевич А.І. _____

к. мед. н., доц. Колісник І.А. _____

к. мед. н., доц. Гоголь А.М. _____